

تأثیر ویروس کرونا (COVID-19) بر روی روند کاری کارخانجات نساجی کشورهای آسیایی

مترجم: دکتر مژده قهرمانی هنرور*

مقدمه:

می‌باشد. اگرچه بسیاری از کارخانه‌ها گام‌هایی در جهت به حداقل رساندن خطرات ناشی از سرایت ویروس COVID-19 برداشته‌اند ولی در برخی موارد اقدامات ایمنی و بهداشت شغلی به‌طور نامنجم اجرا شده است.

بخش پوشاک در برخی از کشورها همچنان با سطح پایین معاملات گروهی و محدودیت‌های قابل توجهی در آزادی فعالیت‌های گروهی همراه است.

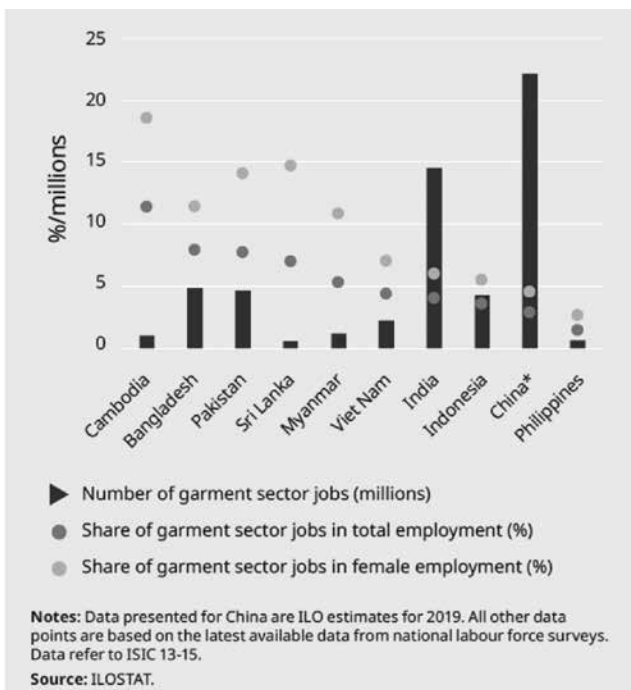
دولت‌های منطقه با حمایت از کارگران و بنگاه‌های اقتصادی در ابعاد مختلف در راستای حل این بحران اقدام نموده‌اند، اما باید دید آیا این حمایت کافی است یا خیر. فراخوان جهانی اقدام به کوششی در سطح صنعت برای حمایت از کارخانه‌ها و کارگران در طول بحران است که نیاز به پیگیری و اقدام متعهدانه در میان ذینفعان زنجیره تأمین لباس دارد. توصیه‌ها و استانداردهای ILO می‌تواند با گسترش بحران، دولت‌ها و شرکای اجتماعی را راهنمایی بیشتری کرده و به صنعت در ساختن آینده ای مقاوم و پایدارتر پس از COVID-19 کمک کند.

هدف از این مطالعه، ارزیابی تأثیرات بحران COVID-19 بر کارگران و کارخانه‌های زنجیره تأمین پوشاک در آسیا و اقیانوس آرام می‌باشد. بحران COVID-19 همچنان صنعت پوشاک و هزاران کارخانه و میلیون‌ها کارگر در مراکز تولید آسیا را تحت تأثیر قرار داده است.

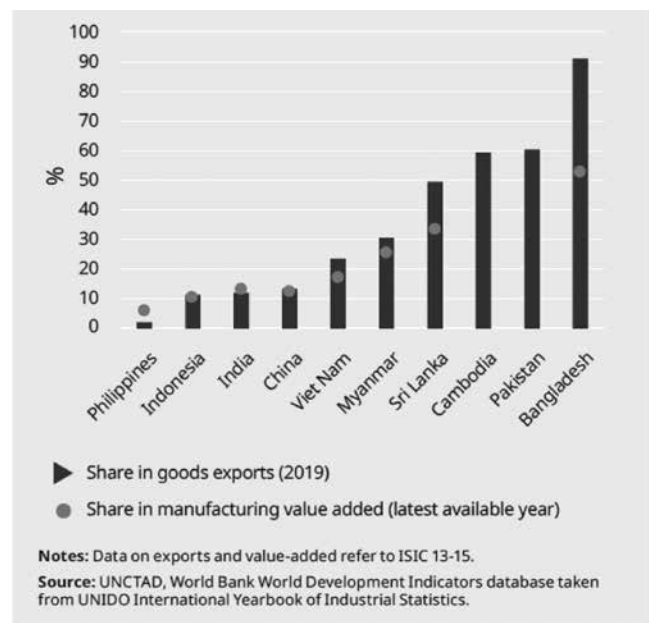
منطقه آسیا و اقیانوس آرام به‌طور ویژه‌ای در برابر تأثیرات نامطلوب بحران در صنعت پوشاک آسیب‌پذیر است، زیرا ۶۰ درصد از کل صادرات پوشاک جهان را تشکیل

بحران COVID-19 بخش پوشاک را به‌ویژه در آسیا و اقیانوس آرام به شدت تحت تأثیر قرار داده است. از سپتامبر سال ۲۰۲۰، حدود نیمی از کارگران پوشاک در این منطقه به دلیل تعطیل شدن کارخانه‌های تولید پوشاک جویای کار و نیازمند شده‌اند. تقریباً نیمی از کل مشاغل زنجیره‌های وابسته به صنعت پوشاک در منطقه وابسته به تقاضای مصرف‌کنندگان داخلی یا خارجی به دلیل اقدامات سختگیرانه، رو به تعطیلی بوده و کاهش فروش خرده‌فروشی نیز کاملاً مشهود می‌باشد.

در نیمه اول سال ۲۰۲۰ تجارت جهانی پوشاک در واقع سقوط کرد. در برخی موارد، واردات از تولیدکنندگان پوشاک آسیایی توسط سایر کشورهای مصرف‌کننده تا ۷۰ درصد کاهش یافت. لغو سفارشات خریداران در شروع بحران معمول بود. تولیدکنندگان پوشاک نیز تا ۶۰ درصد از اختلالات مرتبط با واردات مواد اولیه خود را تجربه کردند. با بسته شدن موقت یا دائم هزاران کارخانه تأمین‌کننده کالا، اخراج کارگران به‌طور گسترده‌ای قابل مشاهده است. حتی کارخانه‌هایی که از آن زمان به بعد مجدد راه‌اندازی شد، ظرفیت تولید و نیروی کار آنها کاهش یافته است. در طی دو تا چهار هفته کاری کارخانجات، فقط سه نفر از پنج نفر کارگران کارخانه به کار مجدد فراخوانده می‌شوند. در میان کارگرانی هم که در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۰ مشغول به کار بوده‌اند، کاهش درآمد و تأخیر در پرداخت دستمزد نیز رایج بوده است. در این میان، زنان اکثریت کارگران بخش پوشاک منطقه را تشکیل می‌دهند و به‌طور نامتناسبی تحت تأثیر بحران قرار گرفته‌اند. نابرابری در میزان کار، تفکیک شغلی، توزیع کار و حقوق پرداخت نشده جزو مشکلات اصلی زنان شاغل در این حوزه

شکل ۲: ۲ میلیون‌ها کارگر در بخش پوشاک مشغول به کار هستند که سهم عمده آنها را زنان تشکیل می‌دهند

شکل ۱: میزان بالای ارزش افزوده و صادرات بخش پوشاک کشورهای آسیایی و منطقه اقیانوس آرام

می‌دهد -واقییتی که باعث شده است برچسب «کارخانه تولید پوشاک جهان» (ILO 2017) بر روی آن زده شود. در برخی از کشورهای منطقه، بخش پوشاک بیش از نیمی از تولید ارزش افزوده و کالاهای صادراتی را تشکیل می‌دهد.

ارقام کلیدی اشتغال

بخش پوشاک در آسیا و منطقه اقیانوس آرام منبع مهم درآمد و اشتغال، از جمله اشتغال رسمی و غیررسمی است. در سال ۲۰۱۹، در این منطقه حدود ۶۵ میلیون کارگر بخش پوشاک یا ۷۵ درصد کل کارگران بخش پوشاک در سراسر جهان استخدام شده است.

به طور کلی، بخش پوشاک در این منطقه ۳،۴ درصد از کل جذب نیروی کار را به خود اختصاص داده است. (در مقایسه با سهم اشتغال فقط ۱۶ درصد در خارج از منطقه)، و یا ۲۱،۱ درصد از سهم اشتغال تولیدی را بخش پوشاک این منطقه به خود اختصاص داده و در کل بالاترین سهم اشتغال را در جنوب آسیا دارد (۴،۳ درصد) و بعد از آن آسیای جنوب شرقی و اقیانوس آرام (۳،۷ درصد) و آسیای شرقی (۲،۶ درصد). اکثر کارگران بخش پوشاک زن هستند (۳۵ میلیون نفر) و بخش پوشاک ۵،۲ درصد از کل زنان شاغل در منطقه یا ۲۷/۹ درصد کل زنان شاغل در بخش تولید را به خود اختصاص داده است. تقریباً از هر پنج زن در کامبوج یک نفر در استخدام بخش پوشاک می‌باشد (شکل ۲).

در پاکستان و سریلانکا، تقریباً از هر هفت زن یک نفر و در بنگلادش و میانمار از هر ۹ زن یک نفر در این بخش شاغل هستند. در سایر کشورهای منطقه، سهم اشتغال زنان در این بخش بیشتر از سهم کل اشتغال زنان می‌باشد.

بررسی «اثرات بحران کرونا»:

آسیا و اقیانوس آرام اولین منطقه ای بود که تأثیر بحران COVID-19 را احساس کرد. مدت کوتاهی پس از ثبت اولین ابتلا در چین، ویروس جدید در منطقه به تایلند، جمهوری کره و ژاپن گسترش یافت، قبل از اینکه موارد مشابه در سایر مناطق جهان شناسایی شود. این تحولات دولتهای منطقه و جهان را بر آن داشت تا اقدامات بی سابقه ای در ارتباط با دستورالعمل های مرتبط با محل کار و تعطیلی مغازه ها و همچنین مسافرت را ارائه دهند.

این محدودیت ها به منظور جلوگیری از گسترش بیشتر ویروس صورت گرفته است و سبب اختلال در زنجیره تامین شده است (ILO, 2020a, 2020b). تأثیرات زیاد این بحران بر زنجیره های تامین پوشاک بسیار دور از ذهن و پیچیده است. تولید پوشاک نه تنها به بازارهای مصرف داخلی خدمات می‌دهد، بلکه تعداد زیادی از کارگران و تولیدکنندگان در زنجیره های تامین جهانی قرار دارند که برای مارک های مد بین المللی مستقر در اروپا، ژاپن، آمریکای شمالی و جاهای دیگر لباس تولید می‌کنند. به همین ترتیب، بسیاری از این مشاغل به تقاضای مداوم جهانی در زمینه پوشاک و فضای خرده فروشی پایدار نه فقط در بازارهای داخلی، بلکه در خارج از کشور نیز بستگی دارد. علاوه بر این، کارگران و تولیدکنندگان در این صنعت وابسته به جریان قابل اعتماد ورود مواد اولیه به بخش تولید هستند که اغلب از تامین کنندگان خارجی تامین می‌شوند. در ادامه سه کانال اصلی که COVID-19 بر روی زنجیره تامین پوشاک و کارخانه ها و کارگران آن تأثیر گذاشته است، ارائه شده

است و تخمین هایی را برای منطقه آسیا و اقیانوس آرام ارائه می‌دهد. در بخشهای زیر شواهد تجربی موجود در مورد تأثیر واقعی بحران COVID-19 در ده کشور عمده تولید کننده پوشاک در منطقه بحث شده است: بنگلادش، کامبوج، چین، هند، اندونزی، میانمار، پاکستان، فیلیپین، سریلانکا و ویتنام. بخش دوم بر روی تأثیر این بحران در صادرات و سفارشات خریدار متمرکز است. بخش سوم تأثیر آن در بازار کار - تعطیلی کارخانه ها، شغل، دستمزد، جنسیت، ایمنی و بهداشت و همچنین فعالیت انجمن ها را نشان می‌دهد. بخش چهارم خلاصه سیاست ها و ابتکاراتی است که دولت ها و شرکای اجتماعی در منطقه برای کاهش تأثیرات نامطلوب بحران اتخاذ کرده اند. با توجه به درخواستهای اخیر برای بازنگری جمعی و بازطراحی صنعت پوشاک جهانی پس از همه گیری، این خلاصه با پیشنهادی برای حرکت به جلو خاتمه می‌یابد.

کانالهای اصلی تأثیر پذیر از بحران COVID-19:

در حالی که همه گیری جهانی تقریباً همه وجوه زندگی اقتصادی و اجتماعی در منطقه را دگرگون کرده است، تأثیر بحران COVID-19 بر روی زنجیره های تامین پوشاک تا حد زیادی از طریق سه کانال اصلی مشهود می‌باشد:

تعطیلی کارخانه ها:

نخست، دولت ها دستور بسته شدن اجباری محل های کار غیر ضروری را داده اند که در بیشتر موارد شامل کارخانه های تولید پوشاک بوده است. در ۹ سپتامبر ۲۰۲۰، با داده های موجود، ۵ کشور از ۳۳ کشور مناطق تولیدی به جز کارگاه های ضروری هنوز بسته اجباری شده اند. بیش از ۳۱ میلیون کارگر پوشاک (۴۸ درصد از کارگران پوشاک منطقه) در این کشورها زندگی می‌کردند (شکل ۳). این عدد کمتر از ماه آوریل است که ۲۰ کشور از این بیکاری برخوردار بودند، جایی که تقریباً ۵۶ میلیون کارگر (۸۶ درصد) ساکن هستند.

کاهش تقاضای مصرف کننده:

کانال دوم که از طریق آن بحران COVID-19 بر زنجیره های تامین پوشاک تأثیر گذاشته است، کاهش شدید تقاضای جهانی مصرف کننده است. این کاهش ناگهانی عمدتاً به دلیل از دست دادن قدرت خرید، افزایش عدم اطمینان که مصرف را به تاخیر می‌اندازد و اقداماتی نظیر تعطیلی فروشگاه های پوشاک یا انواع مختلف محدودیت های سفر، می‌باشد. اعتماد جهانی مشتری در ماه مارس و آوریل ۲۰۲۰ با سریعترین سرعت در تاریخ اخیر فرو ریخت و از آن زمان بهبود نیافته است (ILO, 2020a). علیرغم تسهیل در برخی از کشورها، اقدامات سختگیرانه مرتبط با COVID-19 در بسیاری از کشورها همچنان برقرار است که سبب شده سختگیری متوسط در سطح جهانی در سطوح بالایی قرار گرفته باشد. رابطه مستقیمی بین اقدامات سختگیرانه و تقاضای مصرف کننده وجود دارد: در کشورهایی که شدیدترین اقدامات سختگیرانه را دارند، رشد فروش خرده فروشی سالانه بیش از ۲۵ درصد کمتر از کشورهایی است که شدت سختگیری کمی دارند. این اختلاف برای کشورهای دارای سطح سختگیری متوسط ۱۰ درصد است (ILO, 2020a).

در ۱۶ کشور از منطقه که امکان بررسی آماری برای آنها موجود است و ۸۷ درصد

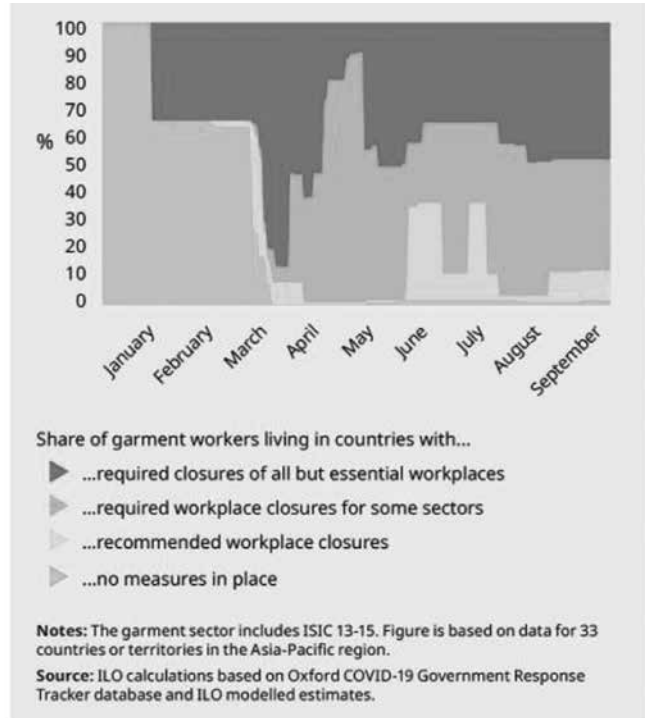
تحت تأثیر قرار می گیرند.

از ۹ سپتامبر ۲۰۲۰، ۴۹ درصد از مشاغل موجود در زنجیره های تأمین پوشاک (۲۹ میلیون نفر) به تقاضای پوشاک از مصرف کنندگان ساکن در کشورهایی که سختگیرانه ترین اقدامات را در آنها انجام داده اند، وابسته به فروش خرده فروشی می باشد که به شدت درآمدهای آنها سقوط کرده است (شکل ۴). این سهم نسبت به حداکثر خود در ابتدای آوریل کمتر است، اما در هفته های اخیر ثابت مانده است. کارگران در این مشاغل احتمالاً از ازدست دادن شغل، از دست دادن ساعت کار یا از دست دادن درآمد رنج می برند. ۳۱ میلیون شغل دیگر (۵۱ درصد) به تقاضای مصرف کننده هایی بستگی دارد که در کشورهایی با سطح متوسط اقدامات سختگیرانه مستقر هستند. این مشاغل با توجه به کاهش فروش خرده فروشی در این بخش خاص از کشورها، البته به میزان کمتری، احتمالاً عواقب نامطلوبی را تجربه کرده اند. فقط ۲۴۰،۰۰۰ شغل (۰،۴٪) به فروش پوشاک به مصرف کننده های مستقر در کشورهایی که محدودیت های اعمال شده در آنها کمتر است بستگی دارد، جایی که تأثیر آن بر تقاضای مصرف کننده محدود است.

گلوگاه های زنجیره تامین:

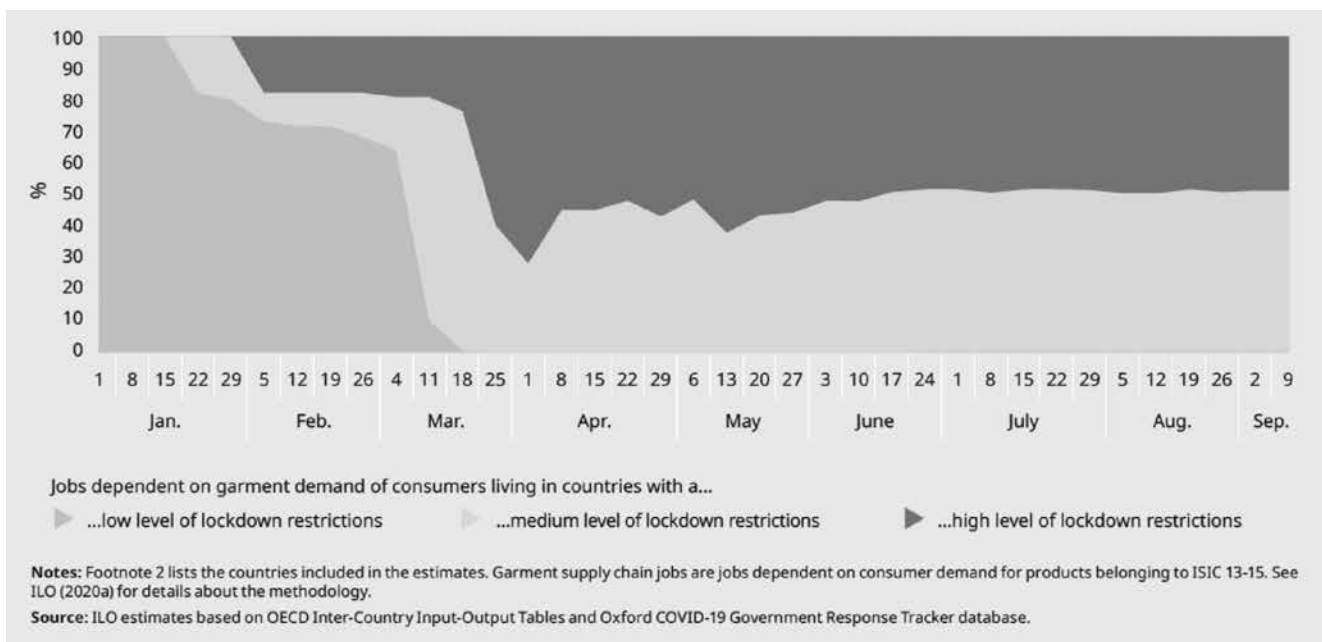
زنجیره های تأمین پوشاک نیز تحت تأثیر بسته شدن محل کار در خارج از کشور قرار دارند که منجر به کانال سوم تأثیر می شود - گلوگاه های زنجیره تامین. تعطیلی محل کار در بسیاری از موارد باعث ایجاد اختلال در زنجیره تامین شده و از ورود به موقع ورودی های وارداتی به تولید پوشاک جلوگیری می کند. کاهش موجودی های ورودی می تواند موانع جدی برای حفظ تولید پوشاک و کارگران پوشاک برای کسب درآمد باشد - صرف نظر از اینکه بیماری همه گیر در کشوری که کارخانه در آن واقع شده است تحت کنترل است.

بخش پوشاک در کشورهایی که وابستگی زیادی به واردات دارند و یا حتی تأمین کننده های آنها محدود به یک یا تعداد معدودی از کشورها می باشد، همچنین در

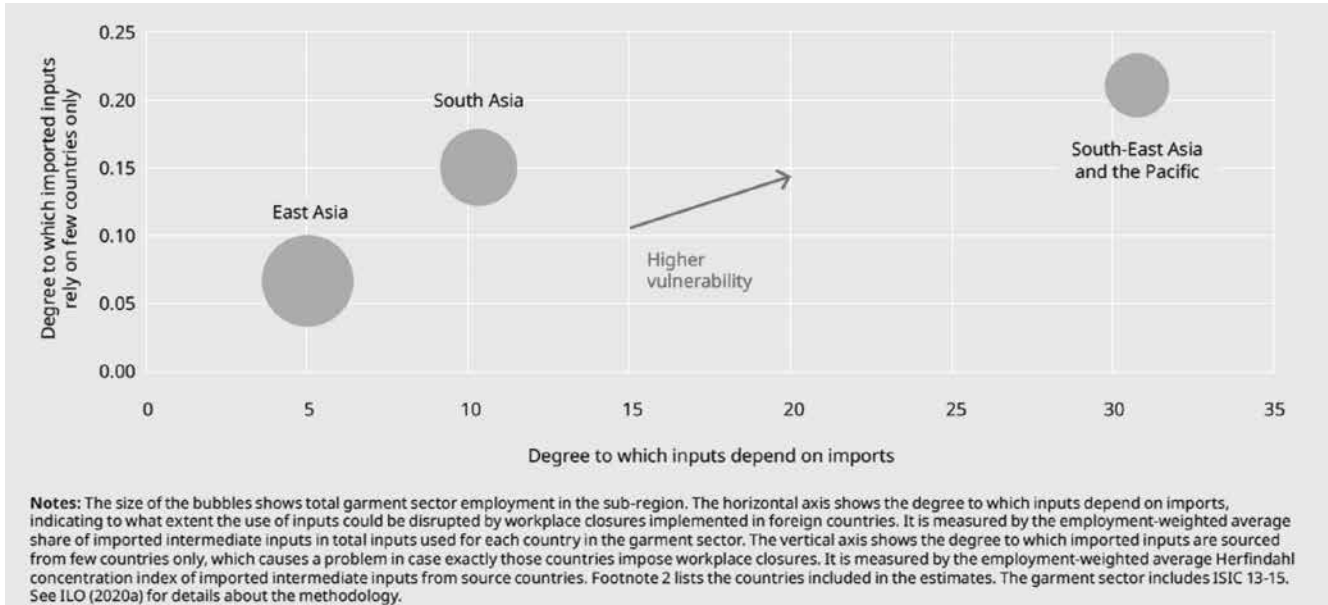

شکل ۳: ۳ میلیون ها کارگر پوشاک در کشورهایی زندگی می کنند که دچار بحران تعطیلی واحدهای تولیدی هستند

نیروی کار منطقه را تشکیل می دهند، تخمین زده می شود که ۶۰ میلیون کارگر در زنجیره های تأمین پوشاک شاغل هستند (به عنوان مشاغلی که به تقاضای داخلی و خارجی مصرف کننده پوشاک بستگی دارد) این محدوده شامل مشاغل موجود در بخش پوشاک و نیز مشاغل تأمین بخش پوشاک می باشد مانند بخش کشاورزی (پنبه، جوت یا ابریشم)، بخش مواد شیمیایی (رنگها یا سایر مواد شیمیایی مرتبط با بحث پوشاک) یا بخشهای خدماتی مختلف مانند (طراحی، بازاریابی). زمانیکه تقاضا برای پوشاک دچار مشکل می شود، کارگران در کل زنجیره های تأمین لباس نیز

شکل ۴: تقریباً نیمی از مشاغل موجود در زنجیره های تأمین پوشاک به تقاضای مصرف کننده هایی بستگی دارد که در کشورهایی با اقدامات سختگیرانه زندگی می کنند

شکل ۵: بخش پوشاک در جنوب شرقی آسیا و اقیانوس آرام بیشتر در معرض اختلال در تأمین مواد اولیه وارداتی است

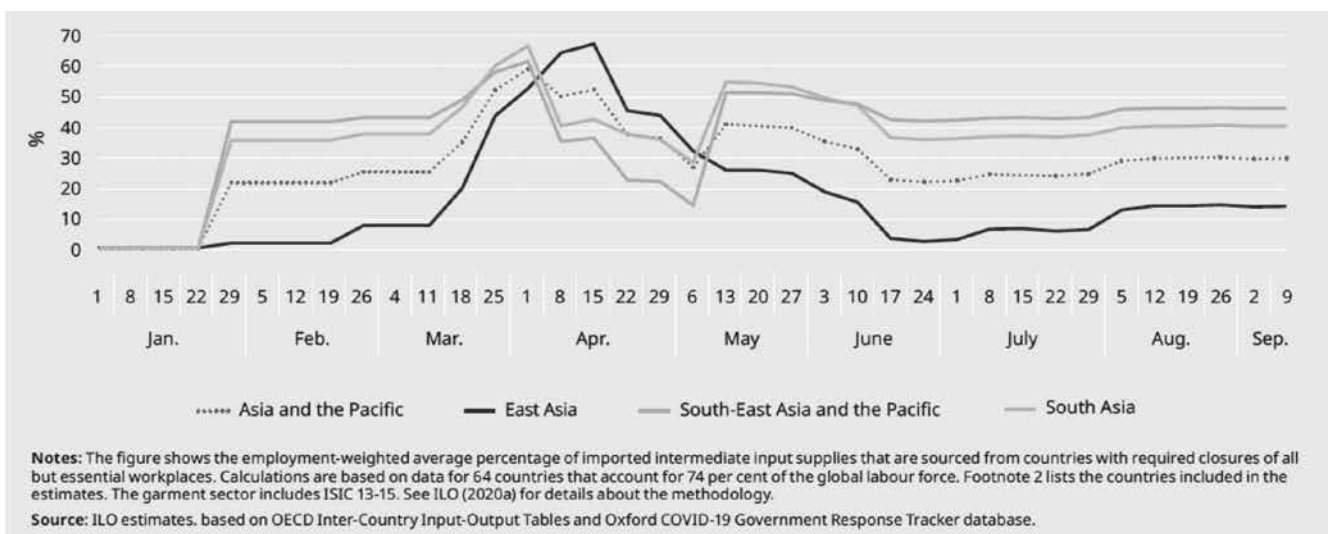
مابقی مشاغل تعطیل شده اند، که نشان می دهد تأمین برخی از این مواد اولیه ها با مشکل مواجه شده است (شکل ۶). این رقم کمتر از ۶۰ درصد مشاهده شده در ابتدای آوریل است اما نشان می دهد که مشکلات واردات مواد اولیه همچنان کانال مهمی از اختلال است، به ویژه در جنوب شرقی آسیا و اقیانوس آرام (۴۷ درصد) و جنوب آسیا (۴۱ درصد).

* مدیر بخش تحقیق و توسعه شرکت لایی ساز

منابع:

James Lowell Jackson, Jason Judd (Cornell University), and Christian Viegela (Regional Economic and Analysis Unit (RESA), ILO Regional Office for Asia and the Pacific), International Labour organization, 2020

برابر اختلالات مرتبط با عرضه های وارداتی آسیب پذیرتر هستند. در این راستا، بخش پوشاک در جنوب شرقی آسیا و اقیانوس آرام بیشتر در معرض اختلال در عرضه نهاد های وارداتی است، زیرا کشورهای این منطقه - مانند کامبوج یا ویتنام - سهم زیادی از ورودی های خود را از یک منبع تأمین کننده متمرکز وارد می کنند (شکل ۵). در بسیاری از موارد کشورهای این منطقه فرعی به عنوان منبع تأمین ورودی به چین بسیار اعتماد می کنند و این امر در صورت مواجهه با تعطیلی ناگهانی کار در کشور، در پاسخ به موج دوم بحران ویروس، آنها را در مقابل کمبود مواد ورودی آسیب پذیر می کند. بخش پوشاک در شرق آسیا و جنوب آسیا، که عمدتاً توسط چین و هند هدایت می شود، به طور متوسط کمتر در معرض این خطرات است زیرا بیشتر ورودی های خود را در داخل کشور تأمین می کنند. از ۹ سپتامبر، تخمین زده می شود که ۳۰ درصد از واردات مواد اولیه تولید پوشاک از کشورهایی تأمین می شود که در این مناطق جغرافیایی به جز بخش های ضروری

شکل ۶: اختلالات تأمین مواد اولیه وارداتی در بخش پوشاک در شرق، جنوب شرقی آسیا و اقیانوس آرام همچنان زیاد است